

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň JUDr. Barbary Pořízkové a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci žalobce: **Ing. V. R.**, zastoupený Mgr. Lukášem Trojanem, advokátem se sídlem Hvězdova 1716/2b, Praha 4, proti žalovanému: **Národní bezpečnostní úřad**, se sídlem Na Popelce 2/16, Praha 5, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 12. 2006, č. j. 362/2006-NBÚ/07-OP, ve věci platnosti osvědčení, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 1. 9. 2009, č. j. 8 Ca 22/2007 – 54,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti shora specifikovanému rozhodnutí předsedy Národního bezpečnostního úřadu (dále jen „žalovaný“), podle ustanovení § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl rozklad stěžovatele proti rozhodnutí Národního bezpečnostního úřadu (dále také „NBÚ“ nebo „bezpečnostní úřad“) ze dne 5. 9. 2006, č. j. 68444/2006-NBÚ/P, o zrušení platnosti osvědčení č. 0037029 pro stupeň utajení „Tajné“. Městský soud dospěl

k závěru, že napadené rozhodnutí není nepřezkoumatelné, neboť žalovaný jednak uvedl, jakého původu jsou utajované podkladové informace a jak jsou v bezpečnostním spisu specifikovány, a jednak vyložil, jaké bezpečnostní riziko na straně stěžovatele shledal, tedy v obecné rovině popsal, jaký závěr z utajovaných podkladových informací vyvodil. Tím byly dodrženy meze pravomoci správního orgánu stanovené v ustanovení § 122 odst. 3 zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti (dále jen „zákon o utajovaných informacích“). Soud se neztotožnil s názorem stěžovatele, že důvodem pro následné zrušení již vydaného osvědčení mohou být jen skutečnosti, které nastaly nově po jeho vydání. Při posuzování bezpečnostní spolehlivosti se bezpečnostní riziko, které má vliv na důvěryhodnost nebo ovlivnitelnost osoby, zjišťuje 15 let zpětně od podání žádosti pro stupeň utajení „Tajné“. Již při samotném rozhodování o vydání osvědčení se bezpečnostní úřad zabývá dostupnými informacemi z minulosti fyzické osoby, již má být osvědčení vydáno, a není důvod se domnívat, že by vydáním osvědčení měla být tato část šetření navždy uzavřena. Bezpečnostní úřad je ze zákona oprávněn zrušit již vydané osvědčení, shledá-li že jeho držitel nesplňuje podmínky pro jeho vydání. Je tedy nesporné, že zákon svěřuje bezpečnostnímu úřadu pravomoc sledovat, zda osoba, které bylo vydáno osvědčení, i nadále splňuje podmínky pro jeho vydání.

K namítanému zásahu do legálně nabytých práv, který stěžovatel spatřoval v povinnosti vzdát se v důsledku odejmutí osvědčení výkonu funkce náměstka ministra obrany a ředitele sekce správy majetku Ministerstva obrany, městský soud uvedl, že mezi základní práva fyzické osoby nespadá právo zastávat funkci státního úředníka. Jakkoli je Listinou základních práv a svobod zaručena svobodná volba povolání, současně je zde stanoveno, že zákon může stanovit podmínky a omezení pro výkon určitých povolání. Stát je zmocněn zákonem omezit přístup fyzických osob k určitým povoláním nebo činnostem, přičemž jedinou neodstranitelnou podmínkou takového omezení je rovnost fyzických osob k přístupu k takové funkci. Byla-li nezpůsobilost určité osoby seznamovat se s utajovanými informacemi zjištěna z informací, jež jsou samy utajeny, nemůže být taková osoba s těmito informacemi seznámena - opačný postup by byl kontraproduktivní a zjevně nesmyslný. Vycházeje ze své pravomoci soud ověřil, že informace o stěžovateli, založené ve spisu (p. č. 77), dokládají takové chování stěžovatele, které představuje bezpečnostní riziko.

Soud zamítl návrh stěžovatele o nahlížení do této části spisu, neboť předseda senátu v souladu s ustanovením § 133 odst. 3 zákona o utajovaných informacích rozhodl, že spis obsahuje informace, jejichž zpřístupněním může být vážně narušena činnost zpravodajské služby nebo policie.

Stěžovatelem uplatněné kasační námitky směřují do ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Stěžovatel v první řadě namítá nesprávný procesní postup soudu, který zamítl jeho žádost o nahlédnutí do spisu, konkrétně do té části, v níž je

založena listina označená pořadovým číslem 77, jež má obsahovat zprávu o výsledku šetření blíže nespecifikované zpravodajské služby ze dne 21. 3. 2006. O části H) a I) této zprávy přitom správní orgán opřel důvody pro zrušení osvědčení stěžovatele pro stupeň utajení „Tajné“.

Zákon o utajovaných informacích zjevně rozlišuje mezi různou intenzitou zásahů do zájmů České republiky, od nichž potom odvíjí další právní důsledky, zejména povinnost původce utajované informace vyznačit příslušný stupeň utajení. Zákon činí rozdíl zejména mezi „narušením“ [§ 3 odst. 5 písm. e) zákona] a „závažným či vážným narušením“ [§ 3 odst. 4 písm. h) zákona] a „ohrožením“ [§ 3 odst. 4 písm. b- f) zákona]. Stejně tak zákon rozlišuje mezi narušením či ohrožením „zpravodajských operací“ a naopak „činnosti zpravodajských služeb“. Obdobně se vyjadřuje také důvodová zpráva k zákonu, jež uvádí, že citované *ustanovení vymezuje újmu a nevýhodnost pro zájmy České republiky, a to s ohledem na nutné rozlišení intenzity újmy a způsobených následků. Vymezení újmy je (vedle uvedení v seznamu utajovaných informací) základním předpokladem pro klasifikaci utajované informace do příslušného stupně utajení, při kterém je nutno zohlednit intenzitu újmy, která by mohla vzniknout zájmům České republiky, jestliže je s utajovanou informací nakládáno v rozporu se zákonem.*

Stěžovatel již v řízení před městským soudem namítal, že informace obsažené ve zprávě s pořadovým číslem 77 sám původce označil nejnižším stupněm utajení „Vyhrazené“. V souladu s ustanovením § 4 písm. d) zákona může být vyzrazení těchto informací pro zájmy České republiky nevýhodné. Pro vyloučení z nahlížení do spisu však zákon požaduje, aby hrozil zásah do činnosti zpravodajské služby jako takové a nad to takový hrozící zásah musí být ve formě vyšší intenzity vyjádřen slovy „ohrožen nebo vážně narušen“, čemuž odpovídá označení přinejmenším „Důvěrné“. Městský soud tak učinil závěr o riziku vyšším než učinila sama zpravodajská služba, k čemuž však nemá pravomoc.

Stěžovatel zdůrazňuje, že postup dle ustanovení § 133 odst. 3 uvedeného zákona musí být přísně odůvodněn. Toto zákonné ustanovení totiž znamená zásadní zásah do základních pilířů práva na spravedlivý proces a práva na rovný přístup k nezávislému a nestrannému soudu. Uvedená norma dává zcela výjimečné oprávnění jedné procesní straně sporu označit okolnosti uvedené v ustanovení § 133 odst. 2 zákona, a to na základě vlastní úvahy, a tím současně vymezuje průběh a pravidla soudního přezkumu. Uvedené je obecně v právním státě zcela nepřijatelné.

Soud proto musí pečlivě vážit, zda je postup bezpečnostního úřadu odůvodněný a přiměřený závažnosti zásahu do základních práv účastníka řízení, respektive zda obdobně přiměřený je konkrétní zde chráněný zájem České republiky na ochraně před rizikem plynoucím ze zpřístupnění utajované informace účastníku řízení. Nelze přitom odhlédnout od skutečnosti, že bezpečnostní úřad je sám zainteresován na výsledku řízení, v němž je napadáno jím vydané rozhodnutí.

Neumožňuje-li ustanovení § 133 odst. 3 soudu na základě vlastní úvahy rozhodnout, zda skutečně znemožní účastníkovi do spisu nahlédnout, dává stěžovatel Nejvyššímu správnímu soudu ke zvážení postup dle čl. 95 odst. 2 Ústavy.

K nesprávnému věcnému posouzení stěžovatel uvádí, že je přesvědčen, že zrušení bezpečnostní prověrky souvisí s jeho dřívějším odmítnutím spolupráce s Vojenským zpravodajstvím. Stěžovatel spolupráci odmítl, protože ji považoval za nezákonnou. K výtce soudu, že pro svá tvrzení nepředložil žádné důkazy, stěžovatel namítá, že nezná-li obsah zprávy, nemůže ani konfrontovat její pravdivost s důkazy k vyvrácení tam uvedených skutečností. O schůzce s ředitelem Vojenského zpravodajství, na které požadovanou spolupráci odmítl, pochopitelně žádný záznam neexistuje. Zpráva Vojenského zpravodajství (že jde o zprávu Vojenského zpravodajství, stěžovatel identifikoval dle spisové značky, pozn. NSS) je dle jeho přesvědčení pouhým aktem odstranění nepohodlné osoby z pozice vysokého státního úředníka poté, co odmítl odpovídajícím způsobem vyhovět požadavkům této zpravodajské služby. Stěžovatel je přesvědčen, že požadovaným důkazem je jeho účastnická výpověď. Zdůrazňuje, že v době, kdy zpráva vznikla, bylo Vojenské zpravodajství podrobena veřejné kritice, což vyústilo v nucený odchod jejího ředitele z funkce. Současně odkazuje na spory jiných osob, které byly v soudním řízení úspěšné.

Ze všech uvedených důvodů navrhuje stěžovatel napadený rozsudek městského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

Žalovaný se ztotožňuje s napadeným rozsudkem městského soudu a odkazuje na svá dosavadní vyjádření. Uvádí, že otázkou nutnosti nalézt rovnováhu mezi dvěma legitimními, avšak zcela protichůdnými zájmy, tj. mezi právem prověřované osoby na seznámení se spisovým materiálem a veřejným zájmem na ochraně utajovaných informací, se opakovaně zabýval jak Ústavní, tak Nejvyšší správní soud. Na konstantní judikaturu obou soudů žalovaný v této souvislosti odkazuje a zdůrazňuje, že požadavek rovnováhy je zajištěn nestrannou soudní kontrolou.

Pokud jde o postup soudu dle ustanovení § 133 zákona o ochraně utajovaných informací, má žalovaný za to, že jeho aplikace vyžaduje splnění dvou podmínek. První podmínkou je, že Úřad označí okolnosti, o kterých tvrdí, že ve vztahu k nim nelze zprostit mlčenlivosti, druhou podmínkou je, že předseda senátu rozhodne o oddělení těch částí spisu, kterých se tyto okolnosti týkají, jestliže činnost zpravodajských služeb nebo policie může být ohrožena nebo vážně narušena. Je tedy na předsedovi senátu, který posoudí obsah a charakter předmětných informací a rozhodne, zda lze zajištění ochrany utajovaných informací dosáhnout prostředky, jež procesní práva ověřované osoby omezí v menší míře, než je vyloučení dokazování věcného obsahu utajovaných informací, anebo zda je třeba vyloučit dokazování z důvodu, že by seznámení účastníků řízení s utajovanými informacemi vedlo k výraznému ohrožení nebo vážnému narušení

činnosti zpravodajských služeb nebo policie. V projednávané věci to byla právě zpravodajská služba (nikoli NBÚ), která jako původce obou utajovaných zpráv vyslovila požadavek na označení těchto dokumentů ve smyslu ustanovení § 133 zákona o utajovaných informacích. Po posouzení obsahu těchto informací dospěl městský soud k závěru, že jejich zpřístupněním by k ohrožení nebo vážnému narušení činnosti zpravodajských služeb došlo, a proto postupoval zcela v souladu s výše uvedeným ustanovením, pokud rozhodl o jejich vyloučení z nahlížení.

K námitkám směřujícím do postupu zpravodajské služby žalovaný uvedl, že v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu není oprávněn činnost zpravodajské služby přezkoumávat a v bezpečnostním řízení nemá vyšetřovací pravomoc. Veškeré podklady si opatřuje od příslušných orgánů, přičemž nepřezkoumává jejich věcnou správnost či procesní zákonnost. V této souvislosti odkázal na rozsudek zdejšího soudu ze dne 6. srpna 2009, č. j. 9 As 68/2008 - 101, dle jehož závěrů „ je řízení, resp. výsledek tohoto řízení, tj. napadené rozhodnutí, výsledkem posouzení a vyhodnocení podkladů ve vztahu k event. možnosti existence bezpečnostního rizika. Úkolem NBÚ proto již není poskytnuté podklady od jednotlivých subjektů přezkoumávat, neboť takováto činnost by byla v rozporu s pravomocí tohoto orgánu, jež je dána ust. § 8 zákona č. 148/1998 Sb. Ostatně otázka posouzení pravosti podkladů nemůže být ani předmětem řízení před správními soudy. Jestliže tedy napadené rozhodnutí o nevydání osvědčení pro styk s utajovanými skutečnostmi odkazuje na zprávy ÚZSI, může příslušný správní soud toliko přezkoumávat, zda uvedená argumentace je obsahem správního spisu a závěry z toho vyvozené nejsou v rozporu se zákonem. Nemůže však přezkoumávat, zda jsou zmíněné dokumenty a v nich obsažené informace pravé a pravdivé....“

Žalovaný navrhuje kasační stížnost zamítnout.

Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté přezkoumal napadený rozsudek městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.), ověřil při tom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Z obsahu spisu, který měl Nejvyšší správní soud k dispozici, vyplynuly následující podstatné skutečnosti:

Dne 27. 12. 2004 požádal Statutární orgán Ministerstva obrany o vydání osvědčení pro stěžovatele pro styk s utajovanými skutečnostmi pro stupeň utajení „Tajné“. NBÚ provedl bezpečnostní prověrku III. stupně podle ustanovení § 28 zákona č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých

zákonů, ve znění účinném za rozhodné období, a dne 19. 7. 2005 mu vydal osvědčení č. 0037029 pro styk s utajovanými skutečnostmi pro stupeň utajení „Tajné“ s platností do 18. 7. 2010.

Po vydání osvědčení, dne 7. 10. 2005 obdržel NBÚ zprávu zpravodajské služby, která je utajovanou skutečností - stupněm utajení „Vyhrazené“ a je založena v bezpečnostním spise na č. listu 73. Z této písemnosti vyplývá, že zpravodajskou službou byly zjištěny prvotní poznatky vztahující se k osobě stěžovatele, které mohly nasvědčovat tomu, že stěžovatel přestal splňovat jednu z podmínek pro vydání (resp. další držení) osvědčení podle ustanovení § 18 zákona o utajovaných informacích. NBÚ proto postupem podle ustanovení § 110 zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, účinného od 1. 1. 2006, zahájil šetření, která měla ověřit zjištěné skutečnosti, a současně zahájení šetření oznámil stěžovateli.

V návaznosti na shora uvedené vyhodnotil NBÚ podklady, které shromáždil v průběhu bezpečnostní prověrky, a mimo jiné konstatoval, že u stěžovatele bylo zjištěno bezpečnostní riziko dle ustanovení § 14 odst. 3 písm. d) zákona o ochraně utajovaných informací. NBÚ dne 5. 9. 2006 rozhodl o zániku platnosti shora uvedeného osvědčení a to dnem doručení předmětného rozhodnutí stěžovateli. Rozhodnutí bylo stěžovateli doručeno dne 8. 9. 2006. V odůvodnění rozhodnutí bylo uvedeno, že bezpečnostní riziko je spolehlivě zdokumentováno a doloženo informací poskytnutou příslušným orgánem státu, která je klasifikovaná stupněm utajení „Vyhrazené“ a nemůže být v souladu s § 122 odst. 3 citovaného zákona v tomto rozhodnutí sdělena.

Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel podle ustanovení § 125 a 126 zákona o ochraně utajovaných informací rozklad. K závěru o údajně existujícímu bezpečnostnímu riziku stěžovatel uvedl, že vzhledem k absenci jakéhokoli odůvodnění je jeho procesní obrana velice ztížena. V zájmu objektivity uvedl, že rozumí tomu, že v rozhodnutí nemohou být výslovně uvedeny informace, které jsou klasifikovány stupněm utajení „vyhrazené“, na druhou stranu však nejde pouze v rozhodnutí uvést, že takto zjištěné informace zakládají bezpečnostní riziko.

Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že rozklad není důvodný. Ze zprávy o výsledku šetření zpravodajské služby k osobě stěžovatele, zejména z části H) a I), která je utajovanou skutečností - stupněm utajení „Vyhrazené“, a která je založena jako písemnost na č. listu 77 ve správním spisu, vyplývá, že stěžovatel nepochybně nesplňuje podmínku bezpečnostní spolehlivosti ve smyslu ustanovení § 12 odst. 1 písm. d) zákona o ochraně utajovaných informací z důvodu zjištěného bezpečnostního rizika dle § 14 odst. 3 písm. d) uvedeného zákona. Bezpečnostní riziko spočívá v chování stěžovatele, které má vliv na jeho důvěryhodnost a schopnost utajovat informace. Na základě § 122 odst. 3 uvedeného zákona nelze uvést, v čem přesně bezpečnostní riziko spočívá, ani přesně specifikovat úvahu,

kteřá vedla k závěru o existenci bezpečnostního rizika, neboť důvody a úvahy, kterými se žalovaný řídil při jejich hodnocení, spočívají výhradně na utajované informaci. V době, kdy bylo stěžovateli osvědčení vydáno, neměl NBÚ tyto informace k dispozici.

V souzené věci se jedná o problematiku přístupu k utajovaným informacím podle zákona o ochraně utajovaných informací. Uvedenou problematikou se opakovaně zabýval ve svých nálezech Ústavní soud, z jehož ustálené judikatury vyplývá, že v tomto druhu soudního řízení nelze odhlédnout od procesních práv účastníka řízení odvozených z čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, na druhou stranu však ani nelze při přezkumu rozhodnutí o vydání osvědčení pro styk s utajovanými skutečnostmi, jakož i rozhodnutí o zániku platnosti osvědčení pro styk s utajovanými skutečnostmi, rezignovat na bezpečnostní zájmy státu. Ústavní soud v nálezu ze dne 12. 7. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 11/2000, jímž bylo zrušeno ustanovení § 23 odst. 2 ve slově „zejména“, ustanovení třetí věty § 36 odst. 3 a ustanovení § 73 odst. 2 zákona č. 148/1998 Sb., konstatoval, že ochrana utajovaných skutečností a podmínky kladené na osoby, jež s těmito skutečnostmi budou nakládat, představuje natolik specifickou oblast, že ani z ústavněprávního hlediska není možné garantovat všechna procesní práva těchto osob. Na druhé straně však ani specifika ochrany utajovaných skutečností nemohou podle Ústavního soudu vést k vědomé rezignaci na ústavní ochranu práv prověřovaných osob. Současně však dodal, že při přípravě nové zákonné úpravy bude zřejmě nutné připustit, a to podle povahy věci a se zřetelem na zastávanou funkci občana, že v některých výjimečných případech bude i nadále vyloučení soudního přezkumu, popř. neuvedení důvodů nevydání osvědčení, považováno za ústavně konformní.

Z výše uvedených hledisek vycházel kasační soud při posuzování napadeného rozsudku městského soudu i v nyní projednávané věci.

Stěžovatel v první řadě nesouhlasí s postupem městského soudu, kterým mu bylo znemožněno nahlédnout do veškerých částí spisového materiálu, a namítá, že soud vyhodnotil utajované informace vyšším stupněm rizika než sám původce těchto informací, čímž překročil svoji pravomoc a současně nezákonným způsobem zvýhodnil druhou z procesních stran sporu.

Podle § 133 odst. 2 zákona o ochraně utajovaných informací *se dokazování v soudním řízení provádí tak, aby byla šetřena povinnost zachovávat mlčenlivost o utajovaných informacích obsažených ve výsledcích šetření nebo v údajích z evidencí zpravodajských služeb nebo policie. K těmto okolnostem lze provést důkaz výsledkem jen tehdy, byl-li ten, kdo povinnost mlčenlivosti má, této povinnosti příslušným orgánem zproštěn; zprostit mlčenlivosti nelze pouze v případě, kdy by mohlo dojít k ohrožení nebo vážnému narušení činnosti zpravodajských služeb nebo policie; přiměřeně se postupuje i v případech, kdy se důkaz provádí jinak než výsledkem.*

Podle § 133 odst. 3 citovaného zákona *Úřad označí okolnosti uvedené v odstavci 2, o kterých tvrdí, že ve vztahu k nim nelze zprostit mlčenlivosti, a předseda senátu rozhodne, že části spisu, k nimž se tyto okolnosti váží, budou odděleny, jestliže činnost zpravodajských služeb nebo policie může být ohrožena nebo vážně narušena; do oddělených částí spisu účastník řízení, jeho zástupce a osoby zúčastněné na řízení nahlížet nemohou. V ostatním nejsou ustanovení zvláštního právního předpisu o dokazování, označování částí spisu a nahlížení do něj dotčena.*

Z uvedených ustanovení je zřejmé, že o oddělení příslušné části spisu rozhoduje soud, respektive předseda příslušného senátu, a to za předpokladu, že dospěje k závěru, že jsou pro vyloučení určitých informací z nahlížení do spisu splněny shora uvedené zákonné předpoklady. Zákon o ochraně utajovaných informací neváže postup stanovený v § 133 odst. 3 na skutečnosti klasifikované konkrétním určitým stupněm utajení, jak se nesprávně domnívá stěžovatel, ale tento postup se v obecné rovině uplatní na jakékoliv utajované informace (od vyhrazených až po přísně tajné), které jsou obsaženy ve výsledcích šetření nebo v údajích z evidencí zpravodajských služeb nebo policie, pokud by jejich zpřístupněním mohlo dojít k ohrožení či vážnému narušení činnosti zpravodajských služeb nebo policie, jsou-li současně označeny NBÚ, který o nich tvrdí, že ve vztahu k nim nelze zprostit mlčenlivosti. Je proto zcela nerozhodné, jakým konkrétním stupněm utajení jsou dle ustanovení § 4 uvedeného zákona jednotlivé skutečnosti klasifikovány, rozhodující je zejména jejich povaha, obsah, vztah k jiným osobám, neboť pouze na základě posouzení těchto atributů lze dospět k závěru, zda zpřístupněním příslušných informací může či nemůže potenciálně dojít k ohrožení či narušení činnosti v zákoně uvedených subjektech.

Kasační soud se proto zaměřil na povahu a obsah informací uvedených v utajované části spisu a dospěl k závěru, že zákonné podmínky pro postup dle ustanovení § 133 zákona o ochraně utajovaných informací byly splněny. Posuzované informace jednak byly označeny jako okolnosti, o kterých nelze zprostit mlčenlivosti, a dále jsou takového charakteru, že by jejich zpřístupněním stěžovateli mohla skutečně být ohrožena nebo vážně narušena činnost zpravodajských služeb nebo policie. Vzhledem k povaze i obsahu předmětných informací by zpřístupněním těchto informací stěžovateli velmi pravděpodobně došlo k rozkrytí metod práce zpravodajské služby, vyzrazením informací by mohlo dojít i k odhalení informačních zdrojů či ovlivňování případných svědků. Městský soud proto nepochybil, postupoval-li v souladu s ustanovením § 133 zákona o utajovaných informacích a přezkoumal-li odůvodnění žalovaného v intencích stanovených v § 122 odst. 3 uvedeného zákona. Nejvyšší správní soud v této souvislosti podotýká, že rozhodnutí NBÚ jen proto, že v něm nejsou uvedeny utajované důvody, pro které byl stěžovatel shledán bezpečnostně nezpůsobilým, nelze považovat za nepřezkoumatelné. V souladu s uvedeným ustanovením se v odůvodnění rozhodnutí, jsou-li některé z důvodů vydání rozhodnutí utajovanými informacemi, uvede pouze odkaz na podklady pro vydání rozhodnutí a jejich

stupeň utajení. Výše uvedené zcela odpovídá závěrům Ústavního soudu, který v nálezu ze dne 6. 9. 2007, sp. zn. II. ÚS 377/04, konstatoval, že „není jisté možné, aby byl NBÚ pod záminkou absolutního zachování procesních práv účastníka nucen uvádět ve svých rozhodnutích *skutečnosti, které by mohly ohrozit zájem státu, efektivitu práce zpravodajských služeb či policejních složek, anebo bezpečnost jejich agentů či třetích osob*“. Žalovaný v intencích shora uvedeného ustanovení postupoval, když uvedl, „že stěžovatel *nesplňuje podmínku bezpečnostního rizika podle § 14 odst. 3 písm. d) zákona o utajovaných skutečnostech, které spočívá v jeho chování, které má vliv na jeho důvěryhodnost nebo ovlivnitelnost a může ovlivnit jeho schopnost utajovat informace. Bezpečnostní riziko vyplývá z výsledku šetření zpravodajské služby ze dne 21. března 2006, zařazeného jako dokument č. 77 bezpečnostního spisu, konkrétně ze skutečností uvedených pod bodem H) a I) tohoto výsledku šetření. Zmíněný výsledek šetření je utajovanou informací stupně utajení „Vyhrazené“, tudíž na něj lze ve smyslu ustanovení § 122 odst. 3 zákona pouze odkázat. Bezpečností riziko jsem shledal i po přihlédnutí k § 14 odst. 6 zákona, neboť jsem zohlednil závažnost jednání účastníka řízení i fakt, že toto jednání je vzhledem ke své povaze způsobilé do značné míry ovlivnit schopnost účastníka řízení utajovat informace*“...

Námítky stěžovatele do porušení práva na spravedlivý proces proto nejsou důvodné. Exekutiva má za určitých okolností právo tomu, kdo je podrobován bezpečnostní prověrce, výjimečně neříci, z jakých konkrétních skutkových důvodů nebyl shledán bezpečnostně způsobilým. Právo na přezkoumání toho, zda průběh a výsledek bezpečnostního prověřování, které je plně v rukou výkonné moci s uplatněním široké diskrece, neměly diskriminační charakter a zda nebyly poznamenány libovůlí, je zajištěno právě prostřednictvím nezávislé soudní kontroly ve správním soudnictví, kdy soud musí v obecné rovině mít plný přístup k podkladům rozhodnutí obsaženým ve správním spisu. Ostatně právě proto mají také soudci podle ustanovení § 58 odst. 1 písm. e) a odst. 2 zákona o ochraně utajovaných informací přístup k utajovaným informacím všech stupňů utajení bez platného osvědčení ode dne jmenování do funkce po dobu jejího výkonu a v rozsahu nezbytném pro její výkon.

Za bezpečnostně spolehlivou osobu není podle § 23 odst. 1 zákona o ochraně utajovaných skutečností považována navrhaná osoba, u které bylo zjištěno bezpečnostní riziko, za které se podle § 23 odst. 2 písm. d) téhož zákona považuje chování a způsob života, které mohou mít vliv na ovlivnitelnost, důvěryhodnost nebo schopnost skutečnosti utajovat. Pojem „riziko“ v sobě zahrnuje určitou obavu, nebezpečí, možnost škody, ohrožení. Pojem bezpečnostního rizika je tedy nutno vykládat tak, že shromážděné podklady se vyhodnocují ve vztahu k eventuelní možnosti bezpečnostního rizika, což znamená, že pro závěr o bezpečnostní nespolehlivosti postačuje již samotné podezření z existence bezpečnostních rizik (srovnej rozsudek NSS ze dne 30. 1. 2009, č. j. 5 As 44/2006 – 74). Kasační soud se proto následně zaměřil na otázku, zda informace, o které NBÚ a městský soud

opřely své rozhodovací důvody, poskytují dostatečný podklad k závěru o bezpečnosti nespolehlivosti stěžovatele.

Přístup k utajovaným informacím umožňuje stát s ohledem na bezpečnostní zájmy pouze omezenému okruhu osob, u nichž s ohledem na důležitost utajovaných skutečností vyžaduje splnění zákonem stanovených podmínek. Vydání osvědčení pro styk s utajovanými skutečnostmi určité konkrétní osobě je proto přiznáním mimořádného oprávnění. Zpráva o výsledku šetření zpravodajské služby založená na č. listu 77 obsahuje zcela konkrétní, ucelené, podrobné informace týkající se chování a způsobu života stěžovatele, které v nyní projednávané věci umožňují přezkoumat relevanci předmětných zjištění ve vztahu k bezpečnostní spolehlivosti stěžovatele. Stěžovatelovo přesvědčení, že zrušení bezpečnostní prověrky souvisí s jeho dřívějším odmítnutím spolupráce s Vojenským zpravodajstvím, je kasační soud nucen odmítnout. Skutková zjištění ve vztahu k bezpečnostnímu riziku, která žalovaný v nyní projednávané věci shromáždil, nasvědčují zcela jinému závěru, a to, že stěžovatel přestal být osobou splňující podmínku bezpečnostní spolehlivosti z důvodů spočívajících v jeho konkrétním chování, které žádným způsobem nesouvisí se stěžovatelem zmiňovanými důvody. Chování stěžovatele je dostatečně podrobně a přesvědčivě popsáno ve výsledné zprávě zpravodajské služby a dle názoru kasačního soudu má nepochybně vliv na jeho důvěryhodnost a může ovlivnit jeho schopnost utajovat informace.

Na pozadí shora uvedeného je Nejvyšší správní soud přesvědčen, že i přesto, že nelze v daném řízení garantovat všechna procesní práva účastníka řízení, a to s ohledem na specifika daná charakterem použitých utajovaných skutečností (zpráva a výsledky šetření zpravodajské služby), poskytuje nezávislost soudu přezkoumávajícího rozhodnutí správního orgánu, jakož i jeho nevázanost dosud provedeným dokazováním, dostatečné záruky práva na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod.

S ohledem na výše vyslovené závěry byla kasační stížnost shledána nedůvodnou a Nejvyšší správní soud ji podle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s. zamítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, větu první, s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v soudním řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému náklady řízení nad rámec jeho činnosti nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti za použití § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. července 2010

JUDr. Radan Malík
předseda senátu